

UPPSALA TINGSRÄTT

2020-11-10 Diarienummer UPPSALA TINGSRÄTT

Adm ärende

Ink 2020-11-10)

Dossnr /

AÄ 2020-260

Aktbil 3

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm**REMISSVAR****UTKAST TILL LAGRÅDSREMISS Slopad straffrabatt för unga myndiga vid allvarlig brottslighet**Allmänt

Tingsrätten avstyrker att förslaget antas. Detta mot bakgrund av de skäl som tingsrätten angav i det tidigare remissvaret över SOU 2018:85 Slopad straffrabatt för unga myndiga. Tingsrätten anser dock att det är bra att de nu gällande bestämmelserna får vara kvar för unga myndiga som inte fyllt 21 år vid mindre allvarliga brott samt att kravet på särskilt utsedda domare i mål mot den inte fyllt 21 år inte tas bort.

Behov av ändring

Det har tidigare konstaterats att ungdomsbrotten minskat de senaste åren varför det kan ifrågasättas om det finns ett behov av ändring. Ungdomsreduktionsutredningen angav mot bakgrund av dels detta, dels rättviseskäl att det inte fanns något skäl för ändring av bestämmelserna i 29 kap 7 § och 30 kap 5 § brottsbalken. I utkastet till lagrådsremiss talas om utredningens förslag som om utredningen skulle ha ansett att det fanns övervägande skäl för skärpningar av straffen för lagöverträdare under 21 år. Det bör därför påpekas att utredningen genomgående anförde skäl mot förändringar i den riktningen och att det framgår av dess betänkande att förslagen om inskränkningar av den s k ungdomsreduktionen vid straffmätningen och om strängare regler i fråga om val av påföljd för 18 - 20-åriga lagöverträdare lades fram som en direkt följd av de snävt utformade utredningsdirektiven (se avsnitten 6 - 9 i SOU 2018:85).

Effekter av förslaget

Det finns en väl etablerad utgångspunkt att grova och allvarliga brott har ett minimistraff om två år. Det är utgångspunkten för bland annat bestämmelserna om s k obligatorisk häktning. Det framstår därför som udda att införa en ettårsregel som utgångspunkt för att myndig person ska behandlas som vuxen rakt av. Enligt tingsrätten bör utgångspunkten vara att en myndig person ska behandlas som vuxen först när det är fråga om brott där påföljden är angiven till minst två års fängelse. Oavsett om det är fråga om ett minimistraff om två år eller ett år anser tingsrätten dock fortfarande att bestämmelserna om strafflindring i 29 kap 3 § brottsbalken kommer att få en allt större betydelse (se Uppsala tingsrätts tidigare remissvar). Detta särskilt som om minimistraffet ska vara utgångspunkt för om en åldersreduktion kan göras eller inte. Den praxis som finns rörande 29 kap 3 § brottsbalken är sparsam och svårtillämpad i jämförelse med den praxis som utvecklats rörande 29 kap 7 § brottsbalken. Om lägsta straff är över ett år kommer det troligen att innebära att stor vikt kommer att läggas vid den unges bristande utveckling vilket gör att förhandlingarna kommer att ta längre tid när försvararen ska presentera utredning om den unge myndiges utveckling. Detta kommer att öka belastningen på rättsväsendet.

Den nuvarande bestämmelsen om straffreduktion i 29 kap 7 § brottsbalken är en objektiv och rättvis bestämmelse. Det kan i den delen, med hänvisning till Ungdomsreduktionsutredningens resonemang i de teoretiska delarna, framhållas särskilt att gränsen mellan omständigheter som är relevanta för straffvärdebedömningen och omständigheter som är relevanta för straffmätningen men inte straffvärdebedömningen inte är på förhand given utan konstruerad av lagstiftaren. 29 kap 7 § brottsbalken - som är mer komplex än den kan tyckas vid en första anblick - kan sägas syfta till att fånga upp huvudsakligen två aspekter av gärningspersonens låga ålder: (1) att en ung gärningsperson typiskt sett är mindre mogen och därför typiskt sett har mindre skuld i ett brott samt (2) att en ung gärningsperson typiskt sett drabbas hårdare av ett straff. Den första aspekten (1) skulle egentligen kunna sägas handla om straffvärder relevanta omständigheter och bestämmelsen får i den delen sägas syfta till att skapa en möjlighet till ett slags schablonmässigt beaktande av liknande omständigheter som anges i 29 kap 3 § första stycket 3 p brottsbalken. I

grunden handlar det om en tillämpning av en moralisk princip - som också kommer till uttryck i 29 kap 1 § andra stycket brottsbalken - om att lägre grad av skuld ska leda till ett lindrigare straff. Det framstår därför inte som försvarbart från ett rättviseperspektiv att göra den bedömningen annorlunda för mer allvarlig brottslighet än för mindre allvarlig brottslighet. Övervägande skäl talar för att 29 kap 7 § brottsbalken får finnas kvar för alla under 21 år.

Om kravet på särskilda skäl slopas medan kravet på synnerliga skäl finns kvar finns det risk för villkoren för att nå upp till synnerliga skäl förändras.

I detta ärende har lagmannen Catarina Barketorp beslutat. I handläggningen har även chefsrådmannen Karin Kussak samt rådmännen Annika Folkeson (föredragande) och Thomas Pettersson deltagit.

Catarina Barketorp
Lagman

Annika Folkeson
Rådman